

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

21 juni 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer Paul Wille tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de waterheffing op zwembadwater

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de terugnameplicht voor melkverpakkingen

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 21 juni 2001

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.05 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Paul Wille tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de waterheffing op zwembadwater

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Wille tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de waterheffing op zwembadwater.

De heer Wille heeft het woord.

De heer Paul Wille : Mijnheer de minister, mevrouw de minister, ik denk dat er een probleem is ontstaan bij de waterheffing op zwembadwater. Vroeger werd een onderscheid gemaakt tussen het water dat verbonden is aan de hotelactiviteit en het zwembadwater. Nu blijkt dat de administratie van de VMM dat niet meer doet. Waarom, wanneer en op last van wie heeft men dat onderscheid laten vallen ? Ik kan daarover geen decretaal initiatief vinden. Is het mogelijk, gelet op de zware verplichtingen die men oplegt aan deze sector, om dit te herzien ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Wille, ik was me niet bewust van de gewijzigde interpretatie van de toepassing van de heffingen. Voor het berekenen van de heffing op waterverontreiniging hebben grootverbruikers de keus. De heffing wordt forfaitair berekend, of ze wordt berekend op basis van de werkelijk geloosde vuilvracht. Wie voor de laatste methode kiest, moet jaarlijks, na melding aan de VMM, in de maand met de grootste bedrijvigheid, de nodige analyses laten uitvoeren op het in het jaar voorafgaand aan het

heffingsjaar geloosde afvalwater. Werd het afvalwater in dat jaar niet bemonsterd, dan wordt de heffing forfaitair berekend. Hier stelt zich echter een probleem. De forfaitaire berekeningsmethode maakt gebruik van activiteitsgebonden omzettingscoëfficiënten die gekoppeld worden aan het waterverbruik en, afhankelijk van de desbetreffende sector, eventueel aan de produktiegegevens. In de regelgeving zijn de omzettingscoëfficiënten voor 54 specifieke sectoren opgenomen.

Dan is er nog een sector 55 die alle bedrijfsactiviteiten bevat die niet thuishoren in een specifiek omschreven bedrijfsactiviteit alsook het sanitair waterverbruik dat apart wordt bekeken. Sector 56 handelt uitsluitend over huishoudelijke activiteiten.

Het uitbaten van een zwembad in hoofdactiviteit valt onder sector 54. Hotels vallen onder sector 21. Sector 54 gebruikt omzettingscoëfficiënt 0,008 ; sector 21 gebruikt coëfficiënt 0,030. Dat is niet onlogisch omdat zwembadwater een relatief kleine vuilvracht heeft. Het omgekeerde geldt voor de hotels.

Een aantal hotels beschikt over een zwembad, waardoor in het verleden de heffing afzonderlijk werd berekend. Daarbij werd een opsplitsing gemaakt in twee aparte punten. Het probleem was dat het waterverbruik voor het zwembad zelden werd gemeten en dus meestal niet gekend was. Bijgevolg werd het waterverbruik voor het zwembad theoretisch ingeschat waardoor hotels alle voordeel hadden bij een zo hoog mogelijk waterverbruik voor het zwembadgedeelte. Dat ging rond als een lopend vuurtje, al het water werd gerekend bij zwembadwater en kreeg een lagere omzettingscoëfficiënt.

Anderzijds, en dat is de gewijzigde interpretatie, maakt het zwembad integraal deel uit van het hotel. Er is geen reden tot opsplitsing. De hoofdactiviteit is het uitbaten van een hotel, bijgevolg is

Dua

sector 21 van toepassing. Hetzelfde geldt voor andere sectoren. Voor een chemisch bedrijf wordt sector 8 toegepast ongeacht of er al dan niet een bedrijfsrestaurant aanwezig is. Die vergelijking is misschien wat overdreven maar toont de redenering aan .

Een opsplitsing tussen verschillende activiteiten wordt enkel toegepast indien het bedrijf een of meerdere gelijkwaardige activiteiten uitoefent. Het uitbaten van een hotelzwembad kan niet worden beschouwd als een gelijkwaardige activiteit naast het runnen van een hotel, omdat het meestal afgesloten is voor het publiek. Het niet meer uitsplitsen van de zwembad- en hotelactiviteiten is een loutere uitvoering van de bestaande wetgeving. Bovendien werden de omzettingcoëfficiënten bepaald op basis van de vuilvracht geloosd door bedrijven met desbetreffende hoofdactiviteit. Hoe vervuilender de bedrijfstak, hoe hoger de coëfficiënt.

Teneinde de omzettingcoëfficiënten nauwer te laten aansluiten bij de reële vuilvracht, loopt er momenteel een onderzoek binnen de VMM om de omzettingcoëfficiënten op regelmatige basis te herzien. In het kader van dit onderzoek wordt nagegaan welke voorwaarden men in acht moet nemen opdat de coëfficiënten een maat zouden zijn voor de vuilvracht geloosd door de desbetreffende sector.

De herziening van coëfficiënten zou zowel kunnen gebeuren door de VMM als op initiatief van een bepaalde bedrijfssector, weliswaar onder toezicht en controle van de VMM.

Theoretisch klopt dit als een bus. Maar in feite komt het erop neer dat de VMM beslist om een formulier voor een hogere heffing naar de betrokkene te sturen. We hebben met de VMM contact opgenomen, om te vragen of daarover overleg werd gepleegd met de hotelsector. Blijkbaar is dat niet het geval geweest. Hotels met een zwembad krijgen bijgevolg plots een formulier met een viermaal hogere heffing dan de vorige.

Er zit natuurlijk een element in van goed bestuur. Er bestond bij de hotels een soort ontwijkingsgedrag om al het water van het hotel tot het zwembad te rekenen, en daardoor minder te betalen. Men zou dit probleem echter op een andere en betere manier kunnen aanpakken. Men had het kunnen aankondigen.

We zullen de VMM vragen om een overleg met de hotelsector te organiseren over een andere aanpak. Er werd me al gezegd dat, als een hotel erin zou slagen om op het zwembad een goed meetsysteem te plaatsen, het best mogelijk is om de twee zaken van elkaar te scheiden.

Ik dank u voor deze vraag, mijnheer Wille, want tot mijn grote verbazing word ik van zulke nieuwe interpretaties niet op de hoogte gebracht.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de terugnameplicht voor melkverpakkingen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Malcorps tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de terugnameplicht voor melkverpakkingen.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte leden, in het federale ecotaksakkoord van 30 maart laatstleden werd beslist dat er geen enkele verpakkingsheffing van toepassing zal zijn op melkverpakkingen. In de ecotakswet was vroeger wel voorzien in een uitbreiding van deze taksen tot melkverpakkingen. Voor alle andere drankverpakkingen wordt nu een prijsverschil van 7 frank gerealiseerd tussen wegwerp- en herbruikbare verpakkingen, alleen dus niet voor melk. Voor veel zuivelhandelaars die zich al hadden ingesteld op de komst van ecotaksen en -boni, ook in de melksector, kwam dit aan als een harde klap. Ze hadden immers al de nodige inspanningen gedaan om een systeem van retourflessen voor melk op poten te zetten. Zo was er het project 'Retour is terug' dat de intercommunale Igemo samen met het Nationaal Verbond der Melk- en Zuivelhandelaars van België opzette om de mensen ertoe aan te zetten melk en yoghurt in glazen retourflessen te kopen. Daarbij moet ook worden verwezen naar de nieuwe technische kansen geboden door de lichtgewicht polycarbonaatflessen, die voldoen aan alle criteria van comfort, hygiëne en milieu.

Op 27 mei jongstleden werd door het Navemha, de vereniging van melkhandelaars, bovendien nog

Malcorps

eens de koppeling gemaakt tussen de promotie van biologische melk en de promotie van herbruikbare verpakkingen. Het kan dus niet beter. Daarmee wou men de boer op tijdens de Week van de Biologische Landbouw. Dat een preventieve aanpak en een keuze voor meer herbruikbare verpakkingen absoluut en zelfs in eerste instantie nodig is in de zuivelsector blijkt uit de cijfers. Het aandeel van melk in brikverpakkingen klom pijlsnel, van 43 percent in 1993 naar bijna 75 percent in 2000. De plasticen melkverpakkingen nemen nu ongeveer 13 percent van de markt in beslag, en glazen flessen nog nauwelijks 7 percent. Die zijn zo goed als gedoemd te verdwijnen. De OVAM-leuze 'gooi de toekomst niet weg' krijgt zo de bijmaak van zuur geworden melk. Het is duidelijk dat de beslissing om melkverpakkingsafval totaal buiten schot te laten vooral in het voordeel is van de grootschalige producenten en de grootdistributie en ten koste gaat van melkboeren, kleine handelaars en dus ook de biosector. Meer zelfs, zuivelhandelaars die investeerden in retourflessen worden zwaar gestraft. Een regelrechte dumping van UHT-brikken aan bodemprijzen wordt mogelijk.

Mevrouw de minister, net na de nieuwe federale ecotaksbeslissing kondigde u al een aantal maatregelen aan om toch deels tegemoet te komen aan de terecht verontwaardigde zuivelhandelaars. Het is als het ware een offensief voor melk in herbruikbare verpakkingen. Ik zou graag de stand van zaken vernemen wat dit betreft. U ging laten onderzoeken of er geen aparte aanvaardingsplicht kan worden ingevoerd voor melkverpakkingen. De vraag is natuurlijk of dit kan in het kader van de samenwerkingsovereenkomst inzake drankverpakkingen in het algemeen en de opdracht van FOST Plus. Hoe ziet u dit concreet? Hoever staat het met dit onderzoek? Mogen we binnenkort een aparte terugnameplicht voor melkverpakkingen verwachten?

Verder wou u melkproducenten verplichten om een bepaald percentage van de melk in een herbruikbare verpakking op de markt te brengen. Behoort dit tot uw bevoegdheid? Moet dit niet veel eerder federaal worden geregeld, in uitvoering van de wet op de productnormen? Hebt u terzake, op eigen houtje of in overleg met uw federale collega, al stappen ondernomen bij de producenten? Zo ja, wat waren de resultaten? U wou ook de grote distributieketens ertoe aanzetten melk in hervulbare verpakkingen te promoten. Zijn er terzake al initiatieven genomen? Zijn er toezeggingen van bepaalde ketens?

U wou ook samen met de minister van Onderwijs scholen ertoe aanzetten om op school melk te verdelen in hervulbare verpakkingen. Dit is een uitermate geschikt instrument om te werken aan sensibilisering inzake afvalpreventie, in de zogenaamde groene scholen. Misschien moet u daarvoor aankloppen bij federaal minister Gabriëls. Op 10 april 2001, vier dagen na uw verklaringen, verscheen in het Belgisch Staatsblad immers een uitgebreid KB over de verstrekking van gesubsidieerde melk- en zuivelproducten aan leerlingen, waarin geen enkele melding wordt gemaakt van verpakkingen, laat staan van herbruikbare verpakkingen. De Europese Commissie subsidieert melk in retourglas op school. Allicht kunnen de Vlaamse en federale overheden volgen. Hoever staat het met de onderhandelingen daarover?

Ook wilt u minister Van Mechelen ervan overtuigen om ecologiesteun te verlenen aan bedrijven die overschakelen op milieuvriendelijke verpakkingen. Is er terzake al iets bereikt? De sector dringt aan op het instellen van een vaste melkprijs, als een soort 'Wiedergutmachung'. Dit zou een vaste minimumverkoopprijs voor melk zijn, ongeacht het soort verpakkingen. Dat heeft veel te maken met het dumpen van brikverpakkingen op onze markten. Zo zou men de regelrechte dumpingpraktijken van de brikgiganten en de grootdistributie de pas afsnijden. Steunt u deze eis? Natuurlijk is dit een federale bevoegdheid. Ik ga deze vraag dan ook stellen aan minister Picqué. Maar gaat u dit ook mee verdedigen op federaal vlak?

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, op 8 november 2000 heb ik in de commissie een vraag om uitleg gesteld over de herbruikbare verpakkingen. Toen heb ik reeds gezegd dat de vereniging van melkhandelaars uw ondersteuning vroegen voor hun initiatieven, die zich vooral richten op herbruikbare verpakkingen. Deze vereniging is inderdaad een van de eerste, althans in de drankindustrie, die deze verpakkingen promoot. U zou dezelfde week nog een onderhoud hebben gehad met deze vereniging. Kunt u de resultaten van die onderhandelingen toelichten? Wat zult u doen om die initiatieven van de melkhandelaars te ondersteunen?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik betreur dat de melkverpakkingen niet in het ecotaksakkoord zijn opgenomen. Iedereen

Dua

weet immers zeer goed dat initiatieven in verband met herbruikbare flessen beter via de federale overheid worden geregeld. Ik kom daar later nog op terug. De vraag is natuurlijk wat de gewesten supplementair kunnen doen om ook het gebruik van herbruikbare melkverpakkingen te stimuleren.

Mijnheer Malcorps, zoals u weet is er een samenwerkingsakkoord tussen de drie gewesten over de terugname van verpakkingsafval. Een gevolg van dat akkoord is dat er in elk gewest een verpakingsdecreet is. Aan de uitvoering van dat decreet wordt gewerkt via de systemen Fost Plus en Val-I-Pac. In het decreet staat dat er geen bijkomende aanvaardingsplicht kan worden opgelegd zolang er een samenwerkingsakkoord van kracht is. Dat is dus de decretale context. De evaluatie van de werking van Fost Plus en Val-I-Pac is bijna afgesloten en de voorstellen tot aanpassing van het verpakingsdecreet zullen dan ook in het najaar van 2001 worden besproken.

Als we iets willen doen in verband met de verpakking van melk, denk ik dat we moeten komen tot een samenwerkingsakkoord met de federale overheid, zodat we herbruikbaarheidscoëfficiënten mee kunnen opnemen. Er is immers ooit een uitspraak van de Raad van State geweest, waaruit is gebleken dat de gewesten eigenlijk geen uitspraken mogen doen over en geen maatregelen mogen nemen in verband met herbruikbare verpakkingen.

Ondertussen kunnen we natuurlijk andere instrumenten hanteren. Wij hebben het Strategisch Project Afvalpreventie lopen. De bedoeling daarvan is een gecoördineerde strategie voor afvalpreventie op te zetten. De OVAM is zowel initiatiefnemer als uitvoerder van het project. Bij het project zijn bovendien nog een aantal andere sectoren betrokken. Dit project voorziet in een aantal acties die te maken hebben met het stimuleren van hergebruik. Voor het ogenblik wordt de keuze van concrete acties in verband met preventie in overleg met alle betrokkenen afgerond. Het stimuleren van retour-systemen voor verpakkingen is een voorbeeld van een actie die is gepland. In de context van deze actie zal men onder andere onderzoeken welke initiatieven men best kan nemen om een maximaal hergebruik te bereiken. De bedoeling is uiteraard dat we die initiatieven ook daadwerkelijk realiseren op het terrein.

In het najaar van 2001 start een eerste proefproject op het terrein. In de gemeente Zonhoven zal in samenwerking met de BBL en de intercommunale

Regionale Milieuzorg het project 'Retour is terug' starten. De bedoeling van dat project is het stimuleren van het gebruik van hervulbare drankverpakkingen, ook voor zuivel en melk. Het lokale proefproject zal later in de hele intercommunale Regionale Milieuzorg worden opgenomen. Als de resultaten positief zijn, zullen we erover denken om dit project in heel Vlaanderen te laten lopen.

Een minpunt aan de reeds vermelde evaluatie van Fost Plus en Val-I-Pac is dat er geen hergebruikpercentages in kunnen worden opgenomen, omdat de Raad van State zich daar in het verleden al over heeft uitgesproken. Als de evaluatie rond is, zullen wij contact opnemen met de bevoegde federale minister om bijvoorbeeld via het samenwerkingsakkoord die hergebruikdoelstellingen in te bouwen. Ik denk echter dat we eerst moeten nagaan wat in Vlaanderen haalbaar is. Vervolgens moeten we met voorstellen naar de federaal bevoegde minister gaan.

De distributiesector is nu al betrokken bij de uitwerking van het Strategisch Project Afvalpreventie en dus ook bij het project van de intercommunale. Als wij iets willen promoten, dan proberen wij altijd de distributiesector mee in te schakelen. Er zijn nu dus al gesprekken met de sector aan de gang.

Er is een nieuw koninklijk besluit waarin staat dat men aan de leerlingen van onderwijsinstellingen melk en bepaalde zuivelproducten kan geven. Daarin is ook de mogelijkheid opgenomen tot het krijgen van subsidies om de aankoop van de producten te financieren. Die subsidies worden gegeven zonder rekening te houden met het type melk of het type verpakking dat wordt aangekocht. Deze regeling vervangt de oude discriminerende regeling, waarin stond dat enkel melk die volgens het UHT-procédé is vervaardigd kan worden gesubsidieerd. UHT-melk wordt ongeveer uitsluitend in wegwerpverpakkingen op de markt gebracht. De oude regeling was dus discriminerend voor melk in herbruikbare verpakkingen. Ik had er in het verleden bij mijn federale collega al verschillende keren op aangedrongen om die discriminatie weg te werken en dat is nu gebeurd. De opheffing van die discriminatie is een stap in de goede richting, al is het feit dat de subsidie wordt gegeven voor om het even welke soort verpakking misschien niet zo positief. We trachten dat echter op te vangen via het Strategisch Project Afvalpreventie en we zullen in de scholen dan ook met een sensibiliseringsactie beginnen in verband met verpakkingen in het algemeen.

Dua

Wij hebben het project Groene Scholen, we hebben het MOP-project en sinds gisteren hebben we via de ondertekening van een protocol met de provincie ook het MOS-project. MOS staat voor milieuzorg op school. Het project Groene Scholen richt zich op het secundair onderwijs. Met het MOS-project willen we de kleuter- en basisscholen bereiken. Zeker voor deze problematiek is dat belangrijk. Er komt een groot project over milieuzorg op school, waarbij het gebruik van herbruikbare verpakkingen centraal zal staan. Ik heb expliciet de steun gevraagd van minister Vanderpoorten om aan de scholen duidelijk te maken dat ze hun leerlingen niet mogen leren melk te drinken uit brik. Tot nu toe is daar weinig reactie op gekomen. Ik hoop dat er door het MOS-project eindelijk schot komt in de zaak. De campagne begint in september en we hopen in het eerste jaar al 250 scholen te bereiken.

Over de ecologiesteun hebben we contacten gehad met minister Van Mechelen. De besprekingen lopen.

Mijnheer Malcorps, wat de melkprijs betreft, weet u allicht dat de grootwarenhuizen die kunstmatig laag houden. Ze werken onder de prijs. Ze lokken klanten met lage melkprijzen en zetten hen dan aan om nog andere producten te kopen. Dit systeem werkt dumpingprijzen in de hand. Niet onterecht wordt nu gevraagd om een basisprijs vast te leggen. Als de lage prijzen als neveneffect hebben dat herbruikbare verpakkingen worden gediscrimineerd, dan is een basisprijs een manier om die discriminatie tegen te werken. In dat opzicht steun ik dit initiatief. Het biedt echter geen oplossing voor het fundamentele probleem dat het aandeel van de herbruikbare verpakkingen in de supermarkten daalt. We gaan proberen om door overleg met de distributiesector de zaak recht te trekken.

De heer Johan Malcorps : Mevrouw de minister, het verheugt me dat u werk wilt maken van dit probleem, dat is ontstaan omdat er geen ecotaksen of -boni zijn ingevoerd voor melkverpakkingen. Ik hoop dat u zult aandringen bij minister Picqué om de melkprijzen in het oog te houden. Er heerst onrust in de sector omdat de melkprijs met drie frank is opgetrokken, wat betekent dat de winstmarges nog kleiner worden. De combinatie van deze prijsstijging en de huidige dumpingprijzen in de winkel dreigt tot een sociaal kerkhof te leiden. Er zijn al een aantal 50-plussers die er voortijdig uitstappen. Op termijn dreigt de melkboer te verdwijnen. Ik ben er zeker van dat we dat niet op ons geweten willen hebben.

Minister Vera Dua : Om terug te komen op de vragen van mevrouw Van den Eynde, ik heb de afgevaardigden van het Nationaal Verbond der Melken Zuivelhandelaars van België ontvangen, en ze genieten uiteraard mijn volledige steun. Dit heeft trouwens niet alleen te maken met de afvalproblematiek, maar ook met de versterking van het lokale sociale netwerk. In feite behoort deze aangelegenheid echter niet tot mijn bevoegdheid. We overleggen evenwel met deze mensen en betrekken ze bij het project van de intercommunales. Ze werken steeds uitstekend mee aan lokale preventiecampagnes. We doen wat mogelijk is, maar de sleutel voor de oplossing van dit probleem ligt op het federale niveau. Ik hoop dat we dankzij een aantal goede voorstellen een samenwerkingsakkoord kunnen afdwingen met de federale overheid, zodat we op Vlaams niveau het principe van de ecotaks kunnen versterken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 10.52 uur.*
